

HØRINGSINNSPILL TIL ASKER KOMMUNES

TEMAPLAN «HANDLING MOT KLIMAENDRINGENE 2021 -2033»

De tre lokale bondelagene (Asker og Bærum Bondelag, Røyken Bondelag og Hurum Bondelag) har følgende innspill til Asker kommunes Temaplan «Handling mot klimaendringene 2021 – 2033». (Heretter kalt Klimaplanen)

Jordbrukets rolle generelt

Bondelagene i kommunen er fornøyd med at kommunen planlegger for en klimasmart og bærekraftig framtid, og at dette nedfelles i en samlet klimaplan. Planens overordnede mål om å få kommunen og dens innbyggere over på en sirkulærøkonomi, der gjenbruk og kortreiste og bærekraftige løsninger dominerer innenfor både kommunale og private områder, vil bidra til at Asker blir et godt sted å bo også i framtida.

Vi har for vår del en rekke punkter vi kan bidra på, og vil selvsagt gjøre vår del av jobben. Dette er også klart uttalt gjennom de avtalene Norges Bondelag har gjort med regjeringen på dette feltet – spesielt avtalen om å redusere klimagassutslipp og øke karbonopptak fra jordbruket i perioden fra 2021 – 2030. (Jordbrukets klimaplan)

Følgende satsingsområder inngår i jordbrukets klimaplan:

- Utrulling av klimakalkulator og økt satsing på klimarådgiving
- Mer klimavennlig og bærekraftig føring, avl og friskere dyr
- Fossilfri maskinpark
- Fossilfri oppvarming
- Bedre bruk av gjødsel og god agronomi
- Bruk av husdyrgjødsel som råstoff i industrielle biogassanlegg
- Jorda som karbonlager
- Ny climateknologi revolusjonerer landbruket.

Bondelagene i Asker vil følge opp disse planene, og lojalt følge de mål som er satt i denne sammenheng. Vi vil også benytte klimakalkulatoren når den rulles ut etter hvert. Jordbruksnæringen ønsker å produsere bærekraftig, kortreist mat innenfor Asker kommunes grenser, og bidra til bærekraftige løsninger for kommunen og dens innbyggere.

Om Klimaplanen

Vi har studert oss gjennom Klimaplanen etter beste evne, men vil komme med et hjertesukk angående Klimaplanens omfang. Etter vår mening er dette et dokument som i sin form er til overmål omfattende og detaljrik. Dette gjør den vanskelig tilgjengelig for svært mange og det krever mye tid å skulle gå gjennom hele dokumentet. Grunnlagsmaterialet er også så omfattende at det krever god kompetanse i slike saker for kunne få med seg alle valører og nyanser i det som er omtalt.

Vi vil spesielt peke på at det i planen benyttes store mengder data på svært detaljert nivå som bakgrunnsmateriale for både overordnede mål og konkrete tiltak. Dataene er ikke nødvendigvis objektive kriterier, og det vanskeliggjør innspill til tiltak som er basert på diskutabile premisser.

Vi vil i det videre kommentere Klimaplanen på et generelt nivå, og går ikke inn i alle detaljer hva grunnlagsmaterialet angår.

Våre hovedpunkter i tilbakemeldingen

Mat

Vi reagerer på at Klimaplanen framhever reduksjon i rødt kjøtt som et eget punkt for å oppnå klimasmart mat. Klimaplanen viser til Klimakur 2030 fra regjeringen. Regjeringen har imidlertid ikke gått inn for bruk av direkte virkemidler for kutt i forbruk av rødt kjøtt i denne sammenheng. Vi synes det er betenkelig at dette temaet trekkes såpass langt fram i omtalen om mat og klima. Temaet er høyst omdiskutert, og har også stor usikkerhet knyttet til seg i Klimakur 2030, der NIBIO blant annet skriver:

«Dette notatet dokumenterer og beskriver klimatiltaket «Overgang fra rødt kjøtt til vegetabilsk og fisk» som inngår i Regjeringens bestilling av «Klimakur 2030». Tiltaket er utredet i tråd med Miljødirektoratets veileder for utredning av klimatiltak (versjon september 2019). Hovedresultatet er at tiltaket i mange tilfeller gir en negativ tiltakskostnad, altså en samfunnsgevinst, og et samlet potensial for utslippsreduksjon på ca. 2-8 mill. tonn CO₂-ekv. i perioden 2021-2030. Tiltaket kan ha betydelige, sannsynligvis negative, tilleggseffekter som ikke er verdsatt. Barrierer og virkemidler for tiltaket er beskrevet. Muligheten for å kunne gjennomføre tiltaket vurderes som middels til liten, avhengig av ambisjonsnivået. (vår utheving).

Vi vil også peke på at redusert forbruk av rødt kjøtt vil kunne påvirke innenlandsk kjøttproduksjon negativt. Dette vil igjen få en rekke følgekonskvenser. En av de betydelige, ikke verdsatte negative konsekvensene ved at kjøttproduksjonen opphører, er tap av kulturlandskap. (Det er ikke uten grunn at området rundt Sems vann ble stemt fram til kommunens tusenårssted). Beitedyr er ikke bare viktig ved at de etterlater seg et vakkert (kul)turlandskap – beitedyr er også helt avgjørende for at bier og andre pollinerende og truede insekter skal ha tilgang til områder med gode vekstvilkår for villblomster. Kjøttproduksjon med dyr på beite er derfor viktig også i kampen mot artsutryddelse.

Videre er det viktig å poengtere at selvforsyningsgraden i Norge fort kan gå ned, hvis produksjon av kjøtt reduseres. Dette henger sammen med at grasarealer da vil gå ut av produksjon – disse er avhengig av beitende dyr, og lar seg ikke enkelt bruke til annen matproduksjon. Også i Asker kommune vil små jordlapper med dårlig arrondering som i dag benyttes til beite eller grasproduksjon, gro igjen dersom sau og storfe forsvinner.

Når det gjelder arbeidet med å få til redusert matsvinn i alle ledd i produksjonen og hos forbruker, er vi utelukkende positivt innstilt, og vi vil ufortrødent arbeide mot målet om at ingen mat skal kastes. Det er viktig å få forbruker til i større grad å benytte brukbar mat, som for eksempel krokete agurker og gulrøtter. Disse blir ellers ofte kastet pga. diverse form- og størrelseskrav nedfelt i ulike regelverk. Vi vil bidra til økt forståelse hos forbruker for at «krokete» mat er like god som den perfekte. Det er svært viktig å opparbeide gode holdninger hos forbruker for å kunne gå videre med ytterligere tiltak mot matsvinn og bruk og kast-tankegangen.

Som en avslutning hva mat angår, vil vi peke på viktigheten og nødvendigheten av at kommunen selv har en bevisst holdning til kortreist mat, og selv benytter sin innkjøpsmakt til å handle lokalt og kortreist.

Matjord

Vi ønsker et sterkere vern av matjord i Asker kommune enn den generelle formuleringen om balanse i arealregnskapet. Det må være nulltoleranse for utbygging av matjord. Dette er viktig for å kunne opprettholde matproduksjonen også for kommende generasjoner.

Matjord lar seg ikke enkelt flytte og får ikke tilbake den kvaliteten det hadde før flytting. Argumentet om at matjorda lar seg flytte på, kan ikke benyttes som en formildende omstendighet i saker med nedbygging av arealer. Vi er derfor svært negativ til flytting av matjord. (Verdt å merke seg er det at det ifølge NIBIO tar tusen år å bygge opp to cm. jord.)

Karbonlagring

Vil vi videre peke på at karbonlagring er viktig i den store klimasammenhengen. Det er imidlertid ikke nødvendigvis optimalt å verne skogen for å få høyest mulig karbonlagring. Produktiv skog gir karbonlagring i flere omganger – vernet skog vil til slutt dø og gi muligheter for utslipp.

Vi ønsker ikke drastisk endring i skogskjøtsel i kommunen. Dette er en viktig næringsvei for svært mange, og den bidrar til store verdier videre i næringskjeden. Vi ser ikke behov for ytterligere vern av skog. På denne bakgrunn går vi også imot arbeidet med å få utvidet markagrensa. Etter vår mening er dette et unødvendig tiltak som ikke gir de ønskede effekter i klimasammenheng. Utstrakt skogvern vil også i siste instans gi økt press på matjord for utbygging av næringsbygg, boliger og infrastruktur.

Neste generasjon

Vi setter pris på at kommunen ønsker å gi innbyggerne kunnskap om mat og matproduksjon. Bondelaget vil også peke på at vi vektlegger neste generasjon i vårt arbeid for å bygge opp kunnskap om matproduksjon og jordbrukets rolle i næringskjeden. Vi har innledet samarbeid med enkelte skoler og barnehager på dette området, men ønsker å intensivere arbeidet mot skole- og barnehagesektoren i tiden framover. Vår generelle holdning er at det alltid er nyttig for oss med et tett samarbeid med kommunen og landbrukskontoret om saker som angår kommunenes innbyggere – så også når det gjelder vårt arbeid mot neste generasjon.

På vegne av

Asker og Bærum Bondelag
Røyken Bondelag
Hurum Bondelag

Vennlig hilsen

Unni Wolden Staver

leder i Asker og Bærum Bondelag
mobil +47 92 86 86 66

